

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi elöljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Uj rendszer régi emberekkel.

A magyar véralkatban sem kitartás, sem következetesség nincs. Fellobbanunk, mint a szalma-láng, de ép oly gyorsan ki is alszunk. Lelkesen hozzáfogunk mindenhez, de mindent csak félig tanulunk, csak félig teszünk meg. A megkezdett falat tató alá soha nem hozzuk. A félbenhagyott munkát rábizzuk a véletlenre.

Ne feledjük, hogy fegyverszünetünket az ország csak azzal a megokolással fogadta el, hogy a régi rendszert elseperjük, közéletünket a zsebrákóktól megtisztítjuk, gazdasági önállóságunkat előkészítjük és alkotmányunkat az önkényuralom esetleges támadásaival szemben újabb védőbástyákkal körülsáncoljuk.

E reménységből mindaddig mit váltottunk be? Ha a mai helyzetről pontos mérleget készítünk, nem sok örömről telik benne. Nagy lelkesedéssel indítottuk meg a mozgalmakat, de azokat szervezni, nyélbeütni sem erőnk, sem kitartásunk nem volt.

Igy jártunk el a szervezett hazaárulókkal is. Kezdetben meghúzták magukat. Remegve bujtak össze s egymásba kapaszkodtak, mint a torony homályában füzérben csüngő denevérek. Csak így vélték magukat biztonságban. De a vihar lassankint elvonult fejük fölött. A sötét felhők csak mennydörögtek, de az ég villama nem csapott le rájuk! És ők lelket kaptak!

A vidéken, sőt még a központban is általános a panasz, hogy még mindig a haladó kormány kreaturái uralkodnak és általuk azok, akik őket valaha kinevezték. Még csak a hajuk-szála se görbült meg. Egyik-másik megvedlett. A kopott bőrét ledobta, mint tavasszal a kigyó. De az új bőrben is a régi csuszó-mászó állat sziszeg. Ezt ugyan hiába melengetjük a keblünkön! Ugy járunk vele, mint Aesopus a dermedt kigyójával. Mihelyt felmelegszik megmar.

Menedékük a 67-es alap. Vessük a mellüket, hogy ők mindig a kiegyezési rendszernek voltak a hitvallói. Ma is csak azt vallják. Ebbe kapaszkodnak. A külszínbe, mely útját állja, hogy tisztult alapon egészségesebb alakulás jöhessen létre.

Titokban pedig keverik a bosszorkány üstöt. Ápolják régi összeköttetéseiket. Kezükbentartják a hatalmat és irányítják a

vidéki sajtót. Ezzel csöpögtetik a mérget a közönség fülébe, mint Hamlet atyjába az orgyilkos dán király.

És mi csodálkozunk, hogy miért lesz naponkint izgatottabb a magyar közvélemény? Gyanús szemmel nézegetik az új kormány minden lépését. Miért? Mert fél év alatt évtizedek bűneit és nyomorát nem orvosolhatta? Keressük az okot mindenekelőtt saját gyámoltalanságunkban. — Nem csapoltuk le a mocsárt és annak kigőzölgése megtölti a levegőt a rendszeres hazugságok mérges páráival. Ezt szívja magába minden tüdő és lázas lesz tőle az ország vérkeringése.

Elnézésünk elbizakodottá tette őket. Nem érezték elég erősen a megtorlást. Meggyőződtek, hogy Magyarországon egy ember legfeljebb csak fél évre kompromitálhatja magát. Ezért Catilina merészségével ők akarnak felül kerekedni. Pereket indítanak végkielégítésükért, mint az a maki darabont, aki ma már hazafiúi érdemeire hivatkozik! Számit rá, hogy nálunk az emberek könnyen felejtjenek.

Mi pedig ez alatt alkotmánybiztosítékokon törjük a fejünket. Igen helyesen. De azt is tudhatjuk, hogy hozhatunk mi ezer új törvényt, az erőszakot utjában meg nem állíthatjuk. Az önkényuralom, mely a joggal szemben egyszerűen a szuronyokra támaszkodik, legfeljebb egy-két árokkal többet fog átugrani. Ezért a nemzeti küzdelem nem annyira a törvényeken, mint inkább a jellemeken nyugszik. Láthattuk, hogy a megyék ellenállása a közelmúltban is a személyek megbízhatóságára és hazafiságára volt felépítve. Ott folyt a csata, ahol férfiak forgatták a fegyvert. Ahol pedig ilyenek nem küzdöttek, ott az első parancsszóra le is rakták azt.

A nemzet eleven erejére kell már egyszer támaszkodnunk. Le kell sujtanunk erős kézzel, hogy a bűn elvegye büntetését és az érdem elvegye jutalmát. Csak erős akaratu nemzetek viszik jogaikat diadalra, a többieket eltiporják és legázolják. Nehéz napok következnek még reánk, azért kell frontot csinálni minden irányban a nemzet ellenségeinek.

Igy ír a „Magyarország”! Lám, tehát nemcsak mi állítjuk, hogy Kristóffy kreaturáit gyökerükben ki kell irtani.

Udvarhelymegye

Rákóczi szabadságharcában.

Irta: tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(5. folytatás.)

Rákóczi társaival előbb Lengyelországba, onnan XIV. Lajos francia király meghívására Franciaországba menekült. Innen aztán Törökországba ment, miután látta, hogy a francia segélyvel csak hitegették, s itt végzte be munkás és a magyar szabadságért feláldozott életét 1735. április 8-án nagypénteken, Rodostóban. Tetemeit a konstantinápolyi szent B noit templomban temette el zágoni Mikes Kelemen, a fejedelem hűséges íródeákja, szívet pedig francia földbe temették, Grosboiba, ahova még életében ígérte volt. Ott halt el az idegenben vármegyénk szülőtte: lengyel-falvi Orbán Elek is, ki végig kitartott forrón szeretett fejedelmé mellett. Sirja ismeretlen, jeltelen. Nincs senki, aki tudná, hol porladnak csontjai. Csak a hű rokonok szívében s a hazának történetében él emléke neki is időtlen időkig.

Állítólag a fejedelem bujdosása előtt, midőn már lehanyatlott a kurucok csillaga s a bus tárogató csak a szívfacsaró nótákat zokogott a bércek között, midőn már hontalan volt a magyar saját hazájában, midőn eljött a vég kezdete, itt hűséges emberénél Orbán Eleknel húzta meg magát a fejedelem, hol tovább egy hónapnál várta a saját és hazája sorsának jobbra fordulását. Innen menekült Lengyelországba s a hol Galambfalván megpihent, áll még az a nagy cser évezredes vihartól tépve. Talán még az ősök áldoztak alatta Hadurnak, talán látta még e büszke óriás nemzetünk nagyságát, midőn fél Európa rettegte hatalmunkat.

Menekülnie kellett a nagy fejedelemnek Lengyelfalváról, mert népünk legnagyobb ellenségei, a besugók működtek s veszedelmesen közeledtek Lengyelfalvához a németek. Kincsét egy leölt bivaly bőrébe varrta Rákóczi s hű emberével a kertben egy nagy fa tövében ásta el, hol ma is keresi a nép, de még reá nem akadtak. Nem telt be reménye a nagy fejedelemnek, nem látta többé viszont a szenvedő anyát, az imádott hazát.

Utódai két fia: József és György voltak, kik közül György a párisi festett világban élte napjait Czárogi gróf néven, nyomtalanul tűnt el. Benne nem élt az apja vére, sem az édes anyjái: Hesszeni Amáliáié, aki bár német volt, de minden ízében magyarrá lett. József megpróbálta, hogy a német járom alól fel szabadítsa hazáját, de midőn seregei élén Erdélyhez közelgett, Csernavodában 1738. nov. 10-én hirtelen elhalt. Állítólag megmérgezték s vele kihalt e nagy család, mely annyi kitűnő hazafit adott a hazának.

A trencsényi csata után Erdély többé nem tudott a kurucok kezébe kerülni s ami apróbb csatározások előfordulnak, az csak a hamu alá temetett tűznek volt fellobbanása, az elnyomott honfibanatnak kitörése. Erdély mint meglángolt oroszán feküdt a német lábai előtt s csak elkeseredetten nézte, mint fenik a kést bőre lehuzására, a rettenetes adózás, sarcolás által. Csak néha jajdult fel, midőn a

kés túlmélyen vágott eleven testébe. Oh mert a természet is ellenünk esküdt. A harcban megtizedelt lakosság közé becsap a döghalál, melyet Moldovából hurcoltak be valami gyergyószentmiklósi cigányok s innen mint futó tűz terjedt el az egész Erdélyben. Pusztítása valami borzasztó volt, ugyanígy, hogy Cserey szerint Erdélyben rövid pár év alatt mintegy 100,000-en, Udvarhelymegyében 1710-ig mintegy 18,000-en lettek e csapás áldozatává. Nemso-kára a marhavész is pusztítani kezd s ami kevés megmaradt még, azt elviszik az elemi csapások s ha volt még valami, azt elvitte a labanc adóba. Csak marhákban hamarosan több volt a kár 3 milliónál. Mily óriási összeg ez egy háborútól fel-dult országban! S ez agyonanyargatott, mindenből kifosztott, koldussá tett népet sem kímélte a labanc, csak azért, mert hazájáért, szabadságáért, jogaiért fegyvert mert fogni. Oh a könyörület a nemes szívek tulajdona s a legyőzött ellennel emberségesen bánni nem zsoldos had, de lovagsereg szokott.

(Vége köv.)

A fenyédi erdő-ügy.

A „Székely Udvarhely” hasábjain többször szóvá tettük Fenyéd község közbirtokosságának erdő-ügyét. Az eset kétségtelen voltát most alkalmunk van hiteles közjegyzői okirattól megvilágosítani és ezzel a netaláni félreértéseket eloszlatni. Éppen azért szóról-szóra közöljük a következő rendelkezésünkre bocsátott okiratot:

Közjegyzői okirat.

Elöttem Dr Horváth Károly székelyudvarhelyi királyi közjegyző előtt alulírott helyen és napon megjelentek ifjabb Sándor István közbirtokossági elnök, Fekete Imre római katolikus lelkész, Gálffy István közjegyző és Balázs Károly községi főbíró mindnyájan fenyédi lakosok, kiket személyesen ismerek és közjegyzői okiratra foglalni kérték a következő kötelező nyilatkozatot és Egyezséget:

I. Felek előre bocsátják, hogy ifjabb Sándor István és birtokos társai a közös birtokosok által Fenyéd-1904 ezerkilencszáznegy év március (12) tizenkettődik napján 2 szám alatt, továbbá 1905 ezerkilencszázöt év március (9) kilencedik napján II. 6 szám alatt hozott jegyzőkönyvi határozatokkal az árvátfalvi II. rész 8 számú telekjegyzőkönyvben a 1. 2. rendszám alatt felvett közös erdőnek még le nem tarolt- és körülbelől 150 egyszázötven hold területén fennálló kinőtt fák eladását határozták el, mely erdőterület és az azon lévő faanyag legnagyobb részben ifjabb Sándor István, másfelől pedig az összes többi közös birtokosok tulajdonát képezi a köztük már külön okmányszerűleg is megállapított arány szerint.

II. A mennyiben ezen erdő fent körülírt faanyagának szándékolt eladása az illetékes felettes hatóság által is engedélyeztetnék s így az

eladás tényleg létrejönne, a befolyó vételár hovatárolása és mikénti elhelyezésére nézve ifjabb Sándor István, mint legnagyobb arányrészben, saját nevében is s ezenkívül mint közbirtokossági elnök az előző pontban hivatkozott jegyzőkönyvi határozatok alapján az összes közbirtokosok nevében visszavonhatatlanul és jogérvényesen kötelezettséget vállal arra, hogy a befolyó vételárból:

1. 32000 azaz harminckettőezer koronát a fenyédi érdekelt közbirtokosok kepefizetési kötelezettségének fedezetéül letesz a római katolikus egyházhatóság kezelésébe azon kikötéssel, hogy annak csakis a kamatai fordíthatók a fenyédi egyházi tisztviselők fizetésének fedezésére és pedig ebből:

a) 1300 azaz egyezerháromszáz korona a lelkesi összes járandóságok fedezésére.

b) 600 azaz hatszáz korona a kántor-tanító összes járandóságainak fedezetére.

c) 100 azaz száz korona a harangozó összes járandóságainak fedezésére.

2. A közös birtokosok kikötik azonban, hogy a fenti összesen 2000 kettőezer koronát netán meghaladó kamattörlesztés a letett tőkét kezelő egyházi hatóság által a közös birtokosság pénztárába mindenkor visszafizetendő, viszont azonban ha a kamattörlesztés a fent kitett összegű járandóságokat nem fedezné, a hiányzó összegnek saját pénztárukból leendő mindenkor pótlására a közös birtokosok magukat kötelezik.

3. Kifejezetten megállapítatik, hogy a leendő tőke tulajdonjoga mindenkor az azt letévé fenyédi közbirtokosságot illeti s ha az egyházi tisztviselők javadalmazása államilag, egyháziilag, vagy bármi más módon bármikor megváltatnék, ezen fedezetül letett pénz alap, mindenkor meglevő járulékaival együtt az egyház hatóság által a fenyédi közbirtokosok pénztárába azonnal vissza lesz fizetendő.

4. A közbirtokosság a letett pénzalap mikénti gyümölcsötztetése és kezelésére nézve, magának befolyást akarván biztosítani, kiköti, hogy az egyházi hatóság által az e tárgyban határozó gyűlésekre a közös birtokossági tanács összes tagjai mindig hivassanak meg s a pénzkezelés kérdésében hozandó határozatoknál az ő véleménye figyelembe vettessék. Ezen kívül kikötik a közös birtokosok azt is, hogy Gálffy István jelenlegi fenyédi körjegyző és birtokos, az ő halála után pedig örökössei akár személyesen, akár meghatalmazott útján gyakorlandó egy szavazattal az említett pénzalap mikénti kezelésével összefüggő kérdések tárgyalásainál, illetve az ez iránti határozatok hozatalánál mindig részt vehessenek.

5. Az erdő eladásból befolyó vételárból másod sorban a közös birtokosokat, mint ilyeneket az eladás idején terhelő összes tartozások s a felmerült költségek fognak kifizetelni.

6. Az ezek után még fennmaradó vételár összege pedig örök időkre a közös birtokosok feloszthatatlan közvagyonaként képpen fog kezeltetni és elhelyeztetni s annak kamattörlesztése a közbirtokosok községi háztartási szükségleteinek fedezésére fog fordíttatni, hogy ily módon ők az e címen kivetendő pótdóktól egészen vagy részben mentesítve legyenek.

7. Ezen összeg vagy takarékpénztárilag fog kezeltetni s ez esetben a betéti könyv Udvarhelymegye őrzetében fog adatni s csakis a kamatok lesznek a fenti célra felhasználhatók, vagy pedig jelzálog kölcsönök adása útján lesz gyümölcsötztethető.

8. Utóbbi esetben a közbirtokosok tanácsa jogosult ezen közös pénzalapból kölcsönöket folyósítani, de mindig csak mint jelzálog kölcsönt, tehermentes jelzálogra, az ingatlan becsértéke fele részének erejéig, legkevesebb 6 százalékos hatszáz

alékos kamattörlesztése mellett. Ilyen esetben a bekebelezési záradékkal ellátott adós levelek lesznek esetről esetre a vármegye őrzetében adandók.

III. Ifjabb Sándor István a kérdéses erdő eladás esetére magát és az őt megbízó közös birtokosokat a fent felsorolt összes kötelezettségek pontos betartására visszavonhatatlanul kötelezi.

IV. Fekete Imre római katolikus lelkes a fenyédi római katolikus hitközség képviselőjében a közös birtokosok fenti nyilatkozatát tartalmulag elfogadja s hivatkozással az e tárgyban már előzetesen kinyert püspöki engedélyre, jelen okmányának a fenyédi római katolikus hitközségre vonatkozó összes pontjait a hitközségre nézve is kötelezőnek ismeri el.

V. Balázs Károly községi bíró és Gálffy István körjegyző Fenyéd község képviselőjében, utóbbi pedig saját személyében is, jelen okmányának a községet érdeklő összes rendelkezéseit jogérvényesnek és kötelezőnek elfogadják.

VI. Fentiek szerint jelen közokiratba foglalt jogügyletet az összes alulírott érdekelt felek magukra nézve jogérvényes egyezségnek tekintik, a hitközségre nézve azonban csak a felettes egyházi hatóság jóváhagyása után lesz jogérvényes.

VII. Jelen okmány összes költségeit és illetékeit a közös birtokosok hordozzák.

VIII. Mindenik érdekelt fél tetszés szerinti számú hiteles kiadvány kiadására jogosult.

Miről ezen közjegyzői okiratot felvettem, megkereső feleknek felolvastam, mire ők kijelentve, hogy az akaratukkal mindenben megegyezik, előttem saját kezűleg aláírták.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1906 ezerkilencszázhat évi február hó (15) tizenötödik napján a közbirtokosok képviselőjében és a saját nevében is: ifj. Sándor István s. k., Fekete Imre s. k., a fenyédi római katolikus hitközség képviselőjében (P. H.) Balázs Károly s. k. főbíró Fenyéd község képviselőjében, Gálffy István körjegyző. Díj-fok (199 §) 50 K, irás 3 K 20 f. bg. 2 K, összesen 55 K 20 f. (P. H.) Dr Horváth Károly s. k. körjegyző.

Hogy ezen az ifj. Sándor István részére kiállított hiteles kiadvány az őrzetemben lévő 2 két ívre terjedő 2 két koronás bélyeggel ellátott eredeti közjegyzői okirattal szóról-szóra mindenben megegyezik tanusítom.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1906 ezerkilencszázhat évi február hó 15 tizenötödik napján.

Díjjegyzék stb.

Dr Horváth Károly,
kir. körjegyző.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Városi költségvetés közszemlén.** Székelyudvarhely város jövő évi költségvetési előirányzata mai naptól számítva, 15 napi közszemlénél van kitéve a városházánál. Együttal a képviselőtestület tagjainak is megküldik. Az őszi rendes közgyűlés folyó hó 26-ika körül lesz. A közszemlénél tett költségvetést minden városi adófizető polgárnak jogában áll megtekinteni s az ellenes esetleges észrevételeit a polgármesteri hivatalhoz benyújtani.

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete hétfőn d. u. 5 órakor Gotthárd János polgármester elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a választott képviselők mandátumának megújítása és a kisorsolás megejtése fölött határozott. Az új választás alá kerülők névsorát másutt közöljük. Az igazoló választmányba Dr Mezei Ödön és Sándor Mózes választottak meg s a homoródi Láz nevű legelő eladását harminc nap múlva tartandó közgyűlésre tűzték ki. — A fa-

zekasipartársulatnak agyaghánya engedélyezését elhatározták. Ohajtható volna, hogy a létező bajokon szövetkezés útján segítsen a társulat. Klein Zsigmond kérésére a választ megadást függőben tartják addig, míg a kiküldött bizottság jelentést tesz, hogy vajjon helyesen jelölték-e ki a bérbeadott területet az ajánlati feltételek szerint. Több tárgy nem lévén, a közgyűlés véget ért és a jegyzőkönyv hitelesítése tegnap d. után történt meg.

— **Falusi panamák.** Mióta a boldogult szabadelvű korszak letűnt és a politikai kortesszolgálatok immár világért sem olyan értékesek, mint abban az időben voltak, azóta a falusi panamák is kezdenek felszínre kerülni. A mesterségesen bekötött szemek kinyitnak s maga a nép is törődni kezdett a közvagyon oltalmazásával. Törődni kezdett, mert látja, hogy a visszaéléseket — tekintet nélkül a kortesszolgálatokra — személyválogatás nélkül ostromozza a mostani vezetőség és elnézésre, bünpalástolásra, senki sem számíthat. Viszont pedig a közérdekért önzetlenül harcolók is bátrabban előléphetnek követelni az igazságot, mert alaptalan üldözések nem érhetik s ha ilyeneket produkál is egyik-másik merészebb képzelte hatalmas, rövid idő alatt kénytelen meghunyászkodni. Táplálékot, biztatást nem nyervén felülről, visszafelé bűnös cselekedeteinek mocsarába. Szükség volt a felfrissülésre. Népünk piócáit bizonyos törvényes korlátok közé szorítani, ideje volt. Az elszabadult és vadonszárguló zsebmetszési gyakorlatokat — a panamák szemérmetlen fertőjét lecsapoltván — megszüntetni, legszorgosabb feladat, a nemzeti tisztogatáshoz tartozó hivatás kell legyen mindenütt. Ez a szociális reformok körébe vágó nemes cselekedet. Folytassák hát bátor és tisztá kézzel a nagy munkát mindazok, akiknek ez hivatásukból kifolyó kötelességük. Ne elősködjének egyesek heremódra a társadalom husán és ne igyanak annak véreből ragyásig akkor, midőn a kiszípolyozott nép egyrésze éhséggel küzdik s igen gyakran elvont táplálékát adja oda a közterhek adójába. Tanítsuk meg a népet kötelességeire, de egyszersmind ne feledjük törvényes jogait sem szeméi elébe tartani.

— **1848. november 6-án szomorú napra virradt Székelyszentmihály község lakossága.** E napon hozták át 8 foglyot az oláhok Firtosmartosból, a kik közül 4-et rettenetes kegyetlenséggel legyilkoltak s a többieket is összevagdalták. Árván, elhagyottan állott sirjuk, csak egy kis fakeszt hirdette Deák Mózes jóvoltából, hogy négy derék székely ifju pihen ott s virágot, egy vadrózsa bokrot a Mindenség atyja ültetett reá. De nemsokára kömélek hirdeti, hogy ott szűnt meg dobogni hazáját igazán szerető négy székely sziv. Deák Miklós unitárius lelkes és tarcsafalvi Pálffy Aladár az emlék bizottság nevében kérést terjesztett fel a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez, hogy a helybeli kö- és agyagipari szakiskolában egy emlékoszlop díjtalan elkészítését engedélyezze, a mit Hargita Nándor igazgató szives közbenjárására, az anyag árának megfizetése mellett, engedélyezett is. Az ifjaknak szomorú történetét is megírta tarcsafalvi Pálffy Aladár, mely lapunk kiadóhivatalában fog megjelenni december közepére, „Mózsibá” és társai“ székely góbságok című könyvének társaságában. Az író e helyen tisztelettel kéri, hogy a kinél gyűjtőív van, sürgősen küldjék vissza címére, hogy a nyomtatásról intézkedhessék. Az emléket jövő nyáron adják át rendeltetésének nagy ünnepek közt. E nap különben nevezetesen arról is, hogy ekkor szalasztotta meg a Steinburg hadnagy vezetése alatt álló oláh és szász tábor, mintegy 10,000 embert Bikafalvánál az udvarhelyiek

60 emberből álló kicsiny csapata. Négy bikafalvi székely a futók közül ellőtt vagy hatvanat.

— **Kilépő és kisorsolt városi képviselők.** A folyó évben kilépő és a három évvel ezelőtt megválasztott, de most kisorsolt városi képviselőtestületi tagok a következők: Kovács Domokos, Hlatky Miklós, Sándor Mózes, Kovács Dénes, Zakariás Antal, Balint György, Simó János (szombatfalvi), Sebeny Antal, Taszaly Lajos, Orbán Dénes mézáros, Szakács Gyula, Keszler János, Kaszay F. Gyula, Szeles Pál, Csépi Ignác rendes; Kovács Domokos, ifj. Bodrogi György, Szabados Ferenc pótagok; kisorsoltak: Daróczi Miklós, Ferenczi István, Tamás Albert, Molnár Károly, Szabó István (szombatfalvi).

— **Háziipari tanfolyamok.** A földmíveléstudgyi miniszter utasította a gazdasági szaktanárokat, hogy a tel folyamán a mezőgazdasági munkásnépnek a fűzvevesszőfonás, seprőkötés, fafaragás, szalma- és gyékényfonásban való kioktatása céljából háziipari tanfolyamokat rendezzenek. Ebből kifolyólag a székelykeresztúri gazdasági szaktanár vármegyénkben Kobátfalva, Székelykeresztúr, Siménfalva és Csekefalva községekben rendez tanfolyamokat. A gyakorlati tanfolyamokon a hét bizonyos napján gazdasági előadásokat is tart.

— **Eladja-e a város a homoródi Lázit?** Ez a kérdés foglalkoztatja most különösen városi gazdálkodó közönségünket. S miután az ügy a községi törvény 112 §-ának rendelkezéséhez képest 30 nap közbevetésével a hétfői közgyűlésből kifolyólag határozatilag kiüzetett, elég idő van a megfontolásra. Mi most is csak annak a véleménynek adunk kifejezést, hogy a város meglevő vagyonát eladni, nem helyes dolog. Úgy értecsülünk, hogy holdankint mindössze 100 koronát ígértek a Lázért. Ez pedig nem olyan összeg, a melyért érdemes volna vásárt kötni. Elvégre a közbirtokosság nincs is reá szorulva, hogy potomárért elvesztesse meglevő értékes vagyonát, melynek a megkezdett legelőjavítás befejezése után sokszorosan növekedik az ára. Másfelől pedig a tervbevetett Szabó Ferenc-fele tag megvételét, könnyű szerrel eszközölheti abból a 300,000 koronás összegből, melyet a város 50 év alatt visszatéríteni köteles évi 4000 koronás részletekben és a melyre megfelelő kölcsönt bármely percben lehet fölvenni. Nagyon is meg kell gondolni tehát, hogy vajjon eladja-e a város a Lázit, mely 208 kat. hold lévén, igen tekintélyes terület.

— **Színészet.** Szombaton Suddermann darabja „A becsület“ került színre gondos rendezéssel, jó előadással. Ladányi és Halasy Mariska most is nagy sikert értek el lelkes játékkal. Baghy szépen alakította a Heinekke nehéz szerepét; Kozma Pista mesterkéletlenségével hatott. Rónai ezuttal temperamentumának megfelelő szerepben élvezhettük, valamint Neményit is. Mellettük még különösen Püspöki érdemmel felamlitást, a többiek játéka közepszerű volt. Vasárnap „A gyimesi vadvirág“ ment elég szép közönség jelenlétében és kellő előadással. Baghy Gyula a szenvedélyek hangját jól eltalálta. Balla Mariska kedves hangjával aratott sikert. — Mellette sokat tett a darab érdekében Halasy Mariska is, de a siker javarésze Heggyessynek és Somogyinak érdeme, kik kellemesen mullattatták közönségünket. Halasy Rónai, Békésy most is jól játszottak s ez utóbbi különösen jól. Szóval színész és közönség meg lehettek egymással elégedve. Hétfőn a „Gül Baba“ című operette került színre fél helyekkel, telt ház előtt. Kedden Ladányi Imre jutalomjátékául „A dolovai nábob leánya“ került előadásra szép számú közönség előtt, Talján főhadnagy szerepében Ladányi

nyival, ki jól jászott. A többi szereplők is nagyban hozzájárultak az est sikeréhez, sőt Halasi Mariska játékát nyílt színen is elismeréssel honorálta a közönség.

— **Tiszti ügyész nélkül.** A legutóbbi képviselőtestületi közgyűlés is városi tiszti ügyész nélkül folyt le s esetről-esetre a tanácsgyűlések sem történnek különben. Ebből a városnak sok jogi hátránya származhatik, amint talán eddig is származott. Tiszti ügyész nélkül egy város nem lehet. Gondoskodni kell helyettesről. Elvégre 1400 K évi fizetésért a város jogi ügyeinek elintézéséről még helyettes útján is lehet és kell is gondoskodni. (Beküldték.)

— **Tanítók figyelmébe.** „Az Erdélyrészi Tanító Egyletek Szövetsége” rendes közgyűlését folyó évi nov. hó 17-én fogja megtartani, miről az udvarhelymegyei tanító egylet tagjainak közvetlen tudomásuk van. E közgyűlésen résztvenni joga van minden egyesületi tagnak. Ugyanazért tisztelettel felkérem, hogy mindazon tagok, kik a közgyűlésen megjelenni ohajtanak, elszállásolás és tájékoztatás végett folyó év november hó 10-éig alulírottánál annál is inkább jelentkezni sziveskedjenek, mivel a nem jelentkezők felutazásuk esetén semminemű kedvezményhez igényt nem tarthatnak. Siménfalván, 1906. nov. 5. Kartársi üdvözléssel: *Szász Ferenc*, egyl. elnök.

— **A koldusok számát kevesbítjük.** Bizony keserves a koldulással szerzett kenyér. Az tudja ezt igazán, aki próbálja. De sokkal iszonyatosabb azok helyzete, akik még koldulással sem tudnak megélhetést biztosítani maguk- és családjuknak, mert koldulni nem tudnak. Ezek a valódi szegények. És mindezt — kellő időben való védekezéssel — megakadályozni, ellensúlyozni lehet. A „Magyarországi Munkások Rókkant- és Nyugdíj Egylete” — melynek tagjai lehetnek oly egyének is, akik nem tartoznak a munkás osztályhoz kor- és nemkülömböség nélkül, legyenek azok önálló iparosok, avagy hivatalnokok, vagy bármiféle foglalkozásu egyének — az a hatalmas védőszervezet, ahol mindenki biztosíthatja önmagának azt, hogy mások könyörületeségére ne szoruljon, a kolduskenyér keserűségétől örök időken át mentes legyen. Ezt a védelmet, biztos jövőt addig, amíg munkaképesek vagyunk, nagyon olcsón megszerezhetjük, még pedig heti 20, 24 vagy 30 fillér tagsági díj befizetése mellett. Hiszen már tíz év múlva ezen csekély fillérekért hetenkint 8 K 50, 9 K 80 vagy 11 K 90 fillér heti; 436 K 80, 509 K 60 vagy 618 K 80 fillér évi segélyt kaphatunk — rokkantság, vagyis munkaképtelenség esetén, amely akkor áll be, ha bármely ok miatt addig végzett rendes foglalkozásunkat teljesíteni nem tudjuk. Már pedig ha valaki egy hétre 20 fillér befizetés után tíz év múlva is 8 K 40 fillért, vagyis naponta 1 K 20 fillért kaphat, akkor nemcsak tisztességes megélhetést, hanem önállóságot és függetlenséget biztosít önmagának egész életén keresztül. Vajha ezt minden székely ember és asszony megértené! Akkor a koldustársznya kikerülne divatból s nem lennének még házi szegények sem. Törekedjék tehát minden honfi és honleány arra, hogy a „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylete” tagja lehessen azonnal, mert minden perc elmulasztásával önmagának kárát okozza. *Folyó évi december hó 15-ikéig — visszamenőleg 1906. január 1-ig — még tagja lehet. Később már e kedvezmény semmi áron sem nyerhető meg. Az új tagok Blájer Balázs fiókpenztárnál jelentkezhetnek. Beiratási díj 1 K 20 fillér.*

— **Az udvarhelyköri Dávid Ferenc-egylet f. évi november hó 15-én (csütörtökön) Homoródszentpálon tartandó közgyűlésére az érdeklődőket tisztelettel meghívja. Tárgysorozat:** 1. Istentisztelet imával, tartja Ürmösi Károly. 2. Elnöki megnyitó. 3. Szavál Barabás Irma k. a. 4. Felolvasást tart Demeter Dénes. 5. Szavál Sándor Erzs. k. a. 6. Elnöki bezáró. Tudnivalók: 1. A gyűlés fél 10 órakor a templomban kezdődik, mel-után egyleti ügyek tárgyaltnak az iskolában. 2. Közenekeket a helybeli műzenekeket pedig az egyleti dalkör fog tartani. 3. Az egyleti persely a kegyes adományokra most is ki lesz téve. 4. Gyűlés után közhéd. A résztvenni szándékozók kéretnek, hogy megjelenésüket jelentsék be nov. 12-ig a lelkészhez. Székelyderzs, 1906 október 29-én. Sándor Gergely, elnök. Péter Sándor, titkár.

— **A keresztény szociális kurzus folytatása.** A közel multban nalunk megtartott három napos kurzusnak immár mutatkozik a hatása vármegyénkben. Az udvarhelyespereskerületi róm. kath. tanítóegylet havas- alji fiókköre folyó hó 12-én Székely- lengyelfalván tartandó gyűlése alkal- mából a nép számára Gál Imre szé- kelyszentkirályi tanító előadást tart. Ohajtandó volna, hogy az összes tanítói fiók-körök és papi gyűleke- zetek felekezeti különbség nélkül kövessék ezt a példát s alkalom- szerűleg egy-egy helyes irányu elő- adással ferkőzzenek be a nép szívé- hez. Ne csak kérjünk, hanem adjunk is a népnek. Ez legyen a jelszó és erős munkássággal talán helyre- pótolhatjuk a társadalom és kormá- nyok évtizedes mulasztásait.

— **Nyilatkozat.** A „Székely Udvarhely” folyó évi 84 ik számában „A városfalvi közbirtokosság érdeje” című, Kis Jenő körjegyző által írt cikkben az van írva: „Az mellékes, hogy a legnagyobb birtokos, a ki részt területben kivette kerve-kéri a társaságot a visszafogadásra”. E közleményre vonatkozólag — mert e kö-lemény reám vonatkozik — tisztelettel kívánom kijelenteni, hogy a valóságnak nem felel meg. Ezt a nyilatkozatot csupán azért tettem, hogy a nagy közönség a tiszta va- lóságnak megfelelő értesítést nyerjen. Bedő József.

— **Törekedjünk önállóságra!** Gaz- dasági önállóságunkat, függetlenség-ünket csakis önmagunk teremthet- jük meg. Helyettünk a szomszéd és az állam közvetlenül nem dolgozha- tik, ami javunkra. Nekünk is meg kell fogjuk a dolog végét s töreked- nünk a boldogulás útja felé. A sült galamb még senkinek sem repült a szájába és nem is fog oda repülni. Valahányszor az ilyen és ezekhez hasonló, a „Székely-Udvarhely” ha- sábjain állandóan hangoztatott esz- mék gyakorlati megvalósításáról értesülünk, mindannyiszor remény- séggel tekintünk a székelység jövője elé. A székelyszentkirályi gazdakör, mely mint első alakult meg vármeg- yénkben, saját költségén mintamé- hest épít és tavaszkor benépesíti azt. A vezetést Gál Imre tanító, a gazdakör nagytevékenységű jegyzője vállalta el. Ohajtjuk, hogy vármeg- yénk gazdakörei hasonló módon cselekedjenek s mindenik rendezzen be magának mintaméhest.

— **Tárogató hangok** címmel Ti- hanyi Ferenc joghallgató, helybeli fő- reáliskolánknak volt tehetséges növ- endéke, egy kuruc-nótás kötetet ad ki Budapesten (VIII. Kölcsey-utca 4. sz, 3 ajtó.). A 160 oldalra terjedő, díszes kiállítású könyv ára 2 korona lesz, mely szerző címére folyó hó 15-ig beküldendő.

Rokkant- és Nyugdíj- Egyleti ügyek.

— **Választmányi ülés.** A székely- udvarhelyi 138-ik fiókpenztár vá- lasztmánya hélfőn este 5 órakor a polgári önképző-kör helyiségében általános érdeklődés mellett tartotta fennállása óta második havi rendes

ülését. Az elnöki bejelentéseket, melynek során Szentés Árpád elhalt tag emlékét jegyzőkönyvbe iktatták, Blájer Balázs pénztárnok tette meg havi jelentését s örven- detes tudomásul szolgált, hogy a fiók tagjai október havában 110 re emelkedtek. A „Segítség-gyújtó” el- árusítása ügyében kiküldött bizott- ság: Blájer Balázs, Duka András, Laiber Dénes és Novak János jelen- teséből kitűnt, hogy a helybeli ke- reskedők azt elfogadták s ezzel az elhunyt egyleti tagok özvegyeinek és árváinak gyámolítása ügyét szol- gálni fogják. A fiókpenztár idő előtt elnyomorodott tagjainak segélyezé- sere szolgáló külön-alap javára folyó évi december 8-án rendezendő mű- soros fillerestély előkészítésére bi- zottságot választottak. Több kebli ügy elintézése s a jövő választ- manyi ülésnek minden hónap első csütörtök napján este 5 órára való kitűzése után, az ülés véget ért.

— **Hátralékos tagok törlése.** Fi- gyelemztetjük a Magyarországi mun- kasok rokkant- és nyugdíj-egylete hátralékos tagjait, hogy az alapsza- bályok 14 §-ára való tekintettel, csekély tagsági járulékaikat pontosan fizessék, mert ellenesetben kitörül- tetnek és összes jogukat elvesztik. A 15. §-ban foglalt gátló körülmé- nyek szintén haladéktalanul beje- lentendők a pénztárnokhoz. Befize- tések havonként az első és harmadik vasárnap délután 2 órájától 3 ig a községi iskola helyiségében esz- kö- zölhetők.

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig. Írta: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(76. folytatás.)

De hát e büntető határozattal a hadi szolgálat alól való tömeges ki- buvás elé állítottak csapdát, minthogy a székelyek csapatonként kezdtek, akkor jobbágnak beállani. Mindaz- által nyomosan hangsúlyozva lón egyszersmind, hogy ez adó a magas porta követelésének fedezésére lesz fordítva. Az adó kötelesek összeír- sára lesz fordítva. Az adókötelesek összeírására ez alkalommal a fejede- lem biztosokat küldött ki, akik jól ismerték a székely viszonyokat. E határozatra való utalással 1620-ban azután a székelyeket kétszer köte- lezik a portának fizetendő adóra,⁵⁹ másod ízben kapunk egy forintot. A közbe eső időben — az országos cikkelyek hallgatásából következtetve a székelyek adót kétségtelenül nem fizettek. 1621-ben az országgyűlés, mint a mult évben, hasonló terhek hordozására akarja rábízni a széke- lyeket, de hiába.⁶⁰ Hogy ezuttal sike- rült nekik az adót elhárítani maguk- ról, az a körülmény bizonyítja nyil- van, hogy a székelyekre vonatkozó cikkely eredetijében az adófizetés törölve van, tehát elfogadás előtt sikerült azt megváltoztatni. Ugyan- azon év szeptemberében az 1616-iki cikkelyre való utalással az ország- gyűlés 1 ft. török adót ró ki azokra a székelyekre, a kik a „zászló alól kiállottak”, vagyis azelőtt szabadok voltak ugyan, de önként jobbágság- ba álltak.⁶¹ Ebből a cikkelyből meg- tudjuk azt is, hogy a székelyek utalva arra, mely szerint ők zsoldos fize- tés és személyes hadi szolgálat által ugy is sulyosan meg vannak terhelve, küldöttség által kérték a fe- jedelmet arra, hogy mentessenek föl az adózástól s a dolog egyelőre ma- radjon függőben. A fejedelem az il- lető cikkelyt csakugyan törléssel az országgyűlésnek visszaküldötte stb.

1622-ben fontos határozat történt ebben a közteherviselési ügyben. A székelyek megígérték ugyanis hozzá- járulásukat a portának fizetendő adó- hoz. Adó alá fogták hát azokat, kik az Oláh Mihály vajda betörése után jobbágyok lettek, akár ősjobbágyok- nak, akár fejekötött jobbágyoknak hívták őket; csupán a zsellérek s a valódi ősjobbágyok maradtak adó-

menteseknek. Ősjobbágyok alatt olya- nokat értettek, kik a mondott idő előtt olyanokul tekintettek. A meg- különböztető eljárás jövőre nézve proratoet firmo volt érvényesülendő.⁶² Ez a kényes ügy ezzel, ugy látszik egyelőre s végleg elintéződött. Egy összeíró komissiót nézett ki erre nézve a fejedelem és az dolga után látott. De hogy annak megállapításai közmegelegedést nem keltettek, nemis kelthettek, a páncsok hosszú sora bizonyítja, melyeket a háromszékiek követeknek adtak az 1623 július 14-iki gyulafelhérvári országgyűlésre. Bizonyára kényes dolog volt is meg- állapítani, vajjon valaki 20 év előtt ősjobbágy volt-e, vagy pedig ezután lett azzá, annál kényesebb, minthogy e kérdésben csak szóbeli tanúságra lehetett támaszkodni, ebben pedig döntő szerepet az érdek és az egyéni nézet játszott.

A legnyomósabb panaszok ekkor abból álltak, hogy a biztosok olyan ősjobbágyok, a kiket lófőktől vagy darabontoktól megvásárolt földre tele- pitettek le, továbbá idegen nemze- tiségű jobbágyokat, valamint elszö- kött és visszajött jobbágyokat is stb. jogtalanul irtak be az adólistába.⁶³ Pláné a székely viszonyokban, a mint el is képzelhető, oly sok csalafinta- ság volt, hogy előforduló esetkor a legjobb akarattal sem lehetett tisz- tán látni bennök; érthető hát, hogy a biztosok némi szigorúsággal jártak el, mert az érdekeltek nem csinálta lélekfordulást abból, ha imitt-amott lapithattak, tódithattak, csürtek-csa- vartak.

A fejedelem és az országgyűlés eme rendelkezései után azt kellene hinnünk, hogy ez az adóalap a kö- vetkező időkben állandó lett és zsinórmértékül szolgált. Csakhogy már 1622 után mindjárt talányszere- rűen tűnnek el az adók az ország- gyűlési cikkelyekből s valamely tá- maszpont azután sincs, miből kö- vetkeztethető volna, hogy az 1622-ik év adóztató cikkelyét végre is haj- tották. Annak sincs nyoma, hogy a nevezett rendelkezést hatályon kívül helyezték volna. Van szó ugyan a székelyek kapuadójáról, de hát az erre vonatkozó cikkelyek másként nem magyarázhatók, mint úgy, hogy azok csupán a vármegyéken birtokos székelyekre vonatkoznak, mert ott voltak kapuadók. Már 1620- ban, tehát két évvel a nevezett or- szággyűlési végzés előtt, a szé- kelység mellett olyan székelyek adózásáról van szó, „kiknek a lak- ságon vagyon jószágok, ő kegyel- mek közt”.⁶⁴ 1626-ból egy cikkely- ben ugyanis az van kimondva, hogy vannak a székelyek közt sokan, kik porta szerint fizetnek adót.⁶⁵ Hogy pedig ez a portaadó tényleg vár- megye földjén jószágos székelyekre vonatkozik, az 1630-ik év ide vo- natkozó ama helyéből tűnik ki két- ségtelenül, mely szerint: »A székely uraink atyáinkiai, kiknek ő kegyel- mek közül is kapuszámok vagyon, a vármegyékben, szintén vál- lalják az adófizetést.» És a követ- kező időszakban a kapuszámra vo- natkozó törvény cikkelyek, egysze- rűen a vármegyei birtokot értik. — Hogy a Székelyföldön lévő s az 1622-iki országgyűlés végzése sze- rint adóköteles jobbágytelek ebbe az adózásba bele nem foglalható, az minden erre vonatkozó cikkelyek és helyek szó értelme szerint kétségen kívül áll.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Szövetkezetek.

Udvarhelyvármegye helyi érdekű lapjában is foglalkozhatunk bizonyos közgazdasági dolgainkról, foglalkoz- hatunk kü önösen a fönti két rokon testvér-egyesülettel, azok országos jelentőségű határozataival, mert hi- szen bátran és lehet bizonyos önért-

zettel is mondhatom, hogy ezidő szerint Udvarhelyvármegye Magyarországon első helyet foglal el e két egyesület messzekiható és szociális szempontból igen értékes munkálkodásának teljesítésében, a gyakorlati életre való alkalmazásában.

Ma már megyénkben is a fenti testvér-egyesület közgazdasági érdekeit mintegy 85 gazdakör és ugyanannyi szövetkezet szolgálja.

Ez oly hatalmas szám, oly tekintélyes egyesülése a kisembereknek, hogy ezzel számot kell vessen ma már mindenki e megyében. — Dacára annak, hogy elég hatalmasak vagyunk, még sem állhatunk meg itt, a fél uton. Munkánk még nem egész, még ma is van egy-egy község, a hova a jelen kor hívó és intő szava még el nem jutott, hol a kisember felsegítésére, vagy támogatására a fenti egyesületek meg nem alakultak.

Ezen helyeken szeretném az arra hivatottakat tespedésükből felrázni, mintegy e téren való munkálkodásra serkenteni, mert a mily fontos volt a nép felszabadítása 1848-ban jogi és politikai értelemben, épen olyan fontos a szövetkezés is gazdasági értelemben.

A szövetkezés nem osztály, hanem társadalmi érdek, nem gazdakérdés, hanem a fejlődés kérdése; nem érdekképviseleti ügy, hanem az emberiség ügye.

De nem csak az emberiség kérdése. Együttal hatalmi kérdés is a vezetésre hivatott társadalom és a felbujtó demagógia között.

A gazdátársadalom nem oszthat földet, a vezető szerepért való versengésnek leghálásabb eszközeit nem veheti igénybe.

A nép gazdasági és erkölcsi életébe való üdvös beavatkozásnak azt a módját, melyet a szövetkezeti tevékenységben találunk fel, fejlesztenünk kell. Egy testként álljunk a szövetkezetek védelmében, mert ez a szabad fejlődés, a társadalmi béke védelme.

Erre pedig, ha valaha — úgy ma van a legnagyobb szükségünk. — Ma a midőn a merkantilisták kicsiny csapatja, mindent elkövet, hogy munkánkat kicsinyelje s minden rossznak a kutforrását a szövetkezetekre hárítja.

Az O. M. G. E. és a szövetségébe lépett gazdasági egyesületek igazgató-választmánya is foglalkozott azon szinte minősíthetetlen támadással, melyet a kereskedő körök a szövetkezeti eszme ellen megindítottak s elismerve a szövetkezeti szer-

vezetek és egy réteg érdekével szemben a milliók érdeke védelmének szükséges voltát, határozati javaslatban mondotta ki, hogy a szövetkezeti eszme minden téren való jóakaratu felkarolását és terjesztését, a szövetkezetek anyagi és erkölcsi támogatását legfontosabb kormányzati feladatnak tartja.

A fokozódó nemzetközi verseny, az elhanyagolt hitel és értékesítési viszonyok okozta gazdasági, továbbá nemzetközi szociálmizmus izgatásai okozta társadalmi bajok leküzdésének egyik leghathatósabb eszköze a szövetkezés. És pedig azért, mert egymás nélkül, a szövetkezés nélkül boldogulni nem tudó kisembereket is számottevő gazdasági egységgé tömöríti s hitel és fogyasztási szükségleteinek olcsóbb beszerzése, terményeinek közös uton való értékesítésével az anyagi boldogulását biztosítja.

Ezenkívül kiképezi az embereket bizonyos gazdasági és kereskedelmi irányban, míg a szövetkezeti központok támogató és jóakaratu munkáján megtörik a nemzetközieség ereje.

Ezek az elvek, kijelentések vagy fejlődés igazi és egyedüli helyes útját jelölik meg. Ily eszmék által vezéreltetve, adta közre felhívását hazánk legnagyobb szövetkezeti központja, az Országos Központi Hitel-szövetkezet, a kötelekékbe tartozó szövetkezetekhez is, e felhívásában a Magyar Gazdaszövetség rendes tagjai sorába való belépésre utasítja, igen találó és fontos indoklással.

Vezéreink a kisgazdák uttörő harcossai megtettek és megtesznek mindent, a mivel a szövetkezés ügyét szolgálhatják, most már rajtunk a sor, hogy még fokozottabb igyekezettel munkáljunk a gazdátársadalom helyes irányu szervezésén és tömörítésén. A gyengéket bátorítsa hazánk két legnagyobb erkölcsi területének indokolt határozata, a két-kedöket, a tartózkodókat pedig buzdítsa a Székelyudvarhelyen megtartott impozáns lefolyású szociális kurzusból meritett tanulság.

A mely községben még nincs szervezett gazdátársadalom, az arra hivatottak ne késsenek annak létrehozásával. Ne tartsa őket vissza a szövetkezeti eszme ellenségének átka, mert az általunk kijelölt uton boldogulni tudó gazdátársadalom százszorososan leimátkozza azt.

Segítsük a Magyar Gazdaszövetség kitűzött lobogóját minél előbb dialhoz juttatni. A kisemberek kü-

lönböző hasznos, szórakoztató és gazdasági szervezeteit kapcsoljuk annak kötelekékbe, hogy így lehetővé váljék az emberek gondolkodás módjának egyöntetű irányítása s végecéként erőteljes és egészséges gazdaszövetkezmény teremtése.

Ami aztán milliók jogos ohajtása lesz, a szerint fog az ország kormányzása mindig igazodni.

Adja Isten, hogy mielőbb így lehessen!

Hetser Kálmán.

SZERKESZTŐI IZENETEK.

Péter Sándor lelkész urnak Homoródvárosfalva. „A városfalvi közbirtokosság erdeje” ügyében beküldött és az ottani állapotokkal részletesen foglalkozó cikkelyét — nagy terjedelme miatt — későbbi számainkra kellett hagyjuk. Jobbnak láttuk volna, ha az egyes kérdéseket külön-külön cikkelyben és így az egészet egy cikksorozathatban tárgyalja. Szép kis dolgok annyi bizonyos, amik ott történtek Reméljük, hogy a lakosság me-terséges izgatásával gyűlésen és másutt felhagynak s az igazság előbb-utóbb kiderül. Addig pedig az illetékes hatóság kötelességet teljesít, ha sürgős vizsgálatot indít a községi bíró eljárása miatt és megfékezi az elszabadult indulatokat.

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujságkiadó intézete.

A közönséges csukamájolaj

oly undorító szaga és izü, oly nehezen emészthető, hogy a gyermekek és érzékeny belegek részére sokszor szöba sem hozható, de az óriási táp- és gyógyerő, melyet a csukamájolaj bebizonyultat tartalmaz, ma már mindenkinek hozzáférhető, mert a Scott-féle Emulsió formájában a csukamájolaj tel-

jesen meg van szabaditva undorító tulajdonságaitól. A Scott-féle Emulsió feltétlenül jó izü, könnyen emészthető és háromszor oly hatásos mint a közönséges csukamájolaj. A Scott-féle Emulsió sohasem okozza a legcesekélyebb zavart sem és állandóan szemlátomást a legkedvezőbb befolyást gyakorolja a szervezetre.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerháza” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerházaiban.

Kiadó szántók és kaszálók.

A bethlenfalvi szélben, Székelyudvarhelyt a Csallókatetön, a Pusztakert és a Nagyoldalon levő első rendű szántóimat és kaszálóimat haszonbérbe adom. Özv. Kandó Mózesné, Kossuth-utca 60. sz. 2—3

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben hapható.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Petrozsényi közsén raktár!

Legolesőbb árak!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piactérre, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszműaruk, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolesőbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Legkiválóbb valódi angol és magyar rumok különlegeségei, butélikákban és kimérve, ugyszintén minden fajta likörök, a legjobb és leghirnevesebb tea-kanna jegyű teák, tea-sütemények és szalon cukorkák nagyraktára.

Mindig friss fűszerárak!

A M. KIR. SZŐLŐTELEPEKEN TERMELT

és a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. földmívelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából a

magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetk. székelyudvarhelyi fiókjánál

következő hivatalos vizsgálaton átment

BOROK

vannak nagy mennyiségben raktáron:

	Fogy. adóval együtt	Fogy. adó nélkül
Magyarigéni rizling.	80 fillér	70 fillér
Mézes fehér	65 fillér	55 fillér
Siller szekszárdi	47 fillér	37 fillér
Fehér asztali	45 fillér	35 fillér
Hegyaljai asztali	78 fillér	68 fillér
Villányi vörös, 1900 évi	88 fillér	78 fillér
Tolcsvai szamorodni 1900	155 fillér	144 fillér

Palack borok: Zöld sylvani, Magyarigéni Som, Keeskeméti Auvergnas Gris, Farcali Furmin stb. fajta kiftűző palack borok a legolesőbban kaphatók. — Megrendelésre bármily faj palack borok hozathatók. Vételnél hordóért literenkint 13 fillér letét adandó. — Hordók 3 hónapon belül sértetlen tiszta állapotban, a székelyudvarhelyi pincéhez szállítást levonva, a felszámított áron visszavetnek.

Első Budapesti Malom-építész és Gépgyár képviselője. KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyár bizományi raktára.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióznak bizonyult háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult községnyél, csúznál és meghülekéknél, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerházaiban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerháza az „Aranyoroszlánhoz”,

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

BETECH PÁL ÉS TÁRSA

Képes levelezőlapok, finom hazai levélpapírosok dobozokban és doboz nélkül nagy választékban kaphatók könyv-, zenemű- és papírkereskedésben Székelyudvarhelyt.

Névjegyek izléses kivitelben készíthetnek.